

לאה גרייף (קוקה) ז"ל

1920-2015

קוקה, כך קראנו לה, נולדה ב-1920 בפולין למשפחת ישכר ובגיל 18 עלתה ארצה עם משפחתה (1938). היא סיימה את ביה"ס המנדטורי לאחיות מוסמכות בירושלים (1945) ורכשה את לימודיה האקדמיים באוניברסיטת בר-אילן: תואר ראשון בקרימינולוגיה וחינוך (מגמת מינהל ופיקוח - 1971) ותואר שני בחינוך (מגמת הכוון וייעוץ - 1975). היא הצטרפה לסגל ההוראה של החוג לסיעוד בשנת 1971 ועבדה בו במשך 25 שנה כמורה בכירה ושימשה בתפקידים מרכזיים בחוג (עד 1996).

הקריירה המקצועית שלה הייתה ארוכה, מפלסת דרך רוב-גונית. כאחות צעירה היא שמשה כאחות אחראית במחלקה פנימית-כירורגית בבי"ח ה"ירקון" (48-1946). במהלך מלחמת העצמאות היא מונתה בשרות צה"ל לאחות אחראית במחלקה כירורגית אורטופדית, תפקיד שמילאה בתושייה רבה עד למנוייה לתפקיד המשולב של מנהלת שירותי הסיעוד בבי"ח דונולו ביפו ומנהלת ביה"ס לאחיות מעשיות (52-1949). על חוויותיה בשנים משמעותיות אלו של ראשית דרכה המקצועית הרחיבה קוקה בספר שפרסמה "ובכן, כך זה היה" (1999). בפרק המשפחתי – בדונולו היא הכירה את ד"ר אריה (ליאון) גרייף הם נישאו ונולדו להם שלושה ילדים: דיצה, חרמון ואבנר.

השלב הבא בקריירה המקצועית שלה סבב סביב הוראה, פיקוח ומינהל חינוכי במשרד הבריאות. בשיתוף עם משרד החוץ היא ריכזה קורס לאחיות משתלמות מאפריקה בתחום המינהל בסיעוד (1963). גם בזירה הישראלית היא ריכזה קורסים מתקדמים לאחיות במינהל והוראה בסיעוד (69-1964). עם סיום לימודי התואר הראשון שלה היא הצטרפה לסגל ההוראה המתגבש של החוג לסיעוד והפכה לאחת ממייסדיו.

במשך 25 השנים שבהם פעלה קוקה בחוג לסיעוד כמורה בכירה (96-1971) היא פיתחה ולימדה את הקורסים הבאים: סיעוד ומשפט, ייעוץ בבתי ספר לסיעוד, תקשורת וראיון, סמינר סוגיות בריאותיות, וריכזה את פרויקט הפרקטיקום (3 סמסטרים של הכנסת שינוי מתוכנן) ופתחה והפעילה את תוכנית האקרדיטציה.

קוקה חידשה, פעלה ותרמה בשלושה תחומי עניין מרכזיים:

א. חוק, סיעוד ומשפט – כבוגרת החוג לקרימינולוגיה היא הייתה חלוצה ללמד, לחקור ולדון בסוגיות אתיות ומשפטיות והקשר שלהן לסיעוד. בין פרסומיה: *הרהורים על תקנות בריאות העם* (1980), *סוגיות בשמירה על סודיות מקצועית* (1984), *תגובת אחיות בקונפליקטים הקשורים בהסכמה מדעת* (1985) ו*בהשתתפות של חולים בניסויים רפואיים* (1989).

ב. יעוץ והכוונה בחינוך מקצועי – עבודת התיזה של קוקה עסקה בהשוואת ההסתגלות האישית והמקצועית של תלמידי סיעוד עם ייעוץ מקצועי ובלעדיו (1975). היא לימדה יעוץ מקצועי, חקרה את קליטתן המקצועית של אחיות עולות מבר"מ (1974), וריכזה את פרויקט הגמר בתואר הבוגר – **"פרקטיקום"** (פרקטיקום – התנסות לימודית באינטגרציה של שינוי, 1976). קוקה פעלה לקידום חינוך במסגרות אקדמיות בסיסיות, מתקדמות ובשרות (חת"ש-על שום מה?, 1977).

ג. תוכנית האקרדיטציה - קוקה פיתחה, הפעילה, ריכזה וניהלה את תוכנית האקרדיטציה (1978-87) כדרכה - ביד רמה, חכמה ומגשרת. היא גיבשה את תוכנית הלימודים, עבדה בשיתוף עם המורים המקצועיים ובתי הספר השונים בפיתוח הקורסים, הסירה מכשולים ובנתה את תשתיות ההוראה והמינהל שנדרשו להפעלת התוכנית. באמצעות תוכנית האקרדיטציה יכלו תלמידי ששת בתי הספר לאחיות שסונפו לאוניברסיטת תל-אביב, לצבור נקודות זיכוי בחטיבת לימודי מדעי הרפואה, מדעי החברה וההתנהגות וכן בסיעוד (מושגי יסוד, תהליך סיעודי ותקשורת וראיון). ההשתתפות בתוכנית האקרדיטציה הקנתה לסטודנטים רמת לימודים גבוהה במקצועות שנלמדו, הם צברו נקודות זיכוי אקדמיות שקיצרו להם בהמשך את תקופת לימודי ההשלמה שלהם לתואר בוגר בסיעוד. באמצעות האקרדיטציה הוכשרו המורים והתפתחו בתי הספר לקראת הפיכתם לבתי ספר אקדמיים לסיעוד.

קוקה תיזכר תמיד בזכות פריצת הדרך הראשונית שהובילה בתחום האתיקה והמשפט בסיעוד, בזכות ריכוז הפרקטיקום שבמסגרתו נערכו מאות שיפורים בשרות, במינהל ובחינוך וכן בזכות תוכנית האקרדיטציה שהובילה ותרמה לביסוס החינוך האקדמי לתואר ראשון בסיעוד. נזכור את קוקה גם בזכות אישיותה מאירת הפנים, החיוניות שניחנה בה, התבונה שהפגינה וחוש ההומור העסיסי שהקרינה. נזכור תמיד את קוקה גאה במשפחה החמה שהקימה, שוקדת על התצלומים המרהיבים שצילמה ותרמה לקישוט מסדרונות החוג וחדרי המורים. נזכור בהרבה אהבה את האישה הנמוכה הגדולה הזו.

כתבה: פרופ' חוה גולנדר, 2016

